

# **Zápis z jednání Valného shromáždění Společnosti pro hospodářské a sociální dějiny ČR,**

vědeckého spolku, asociovaného k Radě vědeckých společností ČR

dne 21. května 2024 na Fakultě elektrotechnické ČVUT v Praze – v Historické laboratoři (elektro)techniky,

Technická 2, 166 27 Praha 6, v místnosti č. 80 – zasedací síň děkana FEL, od 13h00 do 17h30

## **Přítomní podle prezenční listiny:**

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc., prof. PhDr. Marcela Efmertová, CSc., PhDr. Jan Hájek, CSc., PhDr. Ludovít Hallon, DrSc., Mgr. Martin Dominik Hrtus, prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc., prof. PhDr. Eduard Kubů, CSc., Mgr. Daniel Kyselka, Ing. Jan Mikeš, doc. Ing. Lidmila Němcová, CSc., Ph.D., Mgr. David Pazdera, PhDr. Petr Popelka Ph.D., prof. Ing. Václav Průcha, CSc., PhDr. Miroslav Sabol, PhDr. Helena Sedláčková, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Souša, CSc., doc. JUDr. et PhDr. Jan Štemberk, PhDr. Barbora Štolleová, Ph.D., Mgr. Andrea Veverková, Ph.D., Mgr. Lenka Vrchetová, PhDr. Roman Zaoral, Mgr. Michaela Závodná, Ph.D.

**Host:** Ing. arch. Šárka Jiroušková, Ph.D. (Společnost Továrna, Stará čistička odpadních vod Praha 6).

(dále jsou všichni jednající uváděni bez titulů)

## **PROGRAM ZASEDÁNÍ**

### **ODBORNÝ PROGRAM**

**Doc. PhDr. Petr Popelka, Ph.D.,** Katedra historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě

*Statistika bídy? Dvojitá tvář domácí práce v českých zemích na přelomu 19. a 20. století.*

### **INFORMACE Z ČINNOSTI SHSD ČR**

- 1. Výroční zpráva SHSD ČR za rok 2023.**
- 2. Hospodářské dějiny / Economic History – časopis SHSD ČR.**
- 3. Administrativní záležitosti SHSD ČR.**
- 4. Různé.**

## PRŮBĚH ZASEDÁNÍ

Předsedkyně SHSD ČR, Marcela Efmertová, přivítala přítomné a poděkovala za jejich fyzickou účast na tomto jednání.

Zasedání Valného shromáždění SHSD ČR zahájila gratulací panu Janu Hájkovi, členu SHSD ČR a vedoucímu vědeckému redaktorovi časopisu *Hospodářské dějiny/Economic History (HD/EH)*, k jeho životnímu jubileu, odevzdala mu jménem společnosti drobnou pozornost a poděkovala za jeho velmi důležitou dlouholetou činnost v rámci společnosti. J. Hájek poděkoval přítomným za přání k jeho životnímu jubileu.

M. Efmertová dále přivítala Š. Jirouškovou ze *Staré čistírny odpadních vod v Bubenči*. Ta následně obeznámila členy SHSD se současným stavem této technické památky a zájmem zařadit ji do seznamu UNESCO (v současnosti je uděleno 27 označení památka UNESCO pro ČR). Dále promítla dokumentární film o historii čističky. Nabídla členům propagační publikaci o čistíče, kterou editovala. M. Efmertová informovala o připravované exkurzi do provozu Staré čistírny s tím, že bližší informace dostanou členové hromadným e-mailem a pozvánka bude uvedena na webových stránkách SHSD ČR.

Následovala přednáška P. Popelky s názvem *Statistika bídy? Dvojitá tvář domácí práce v českých zemích na přelomu 19. a 20. století*. Autor zaměřil obsah přednášky na průzkum dvojí povahy domácí práce v českých zemích na přelomu 19. a 20. století a na analýzu toho, jak byla domácí práce vnímána a jaké měla důsledky pro socio-ekonomické podmínky té doby. Autor se zabýval paradoxními aspekty domácí práce – i když poskytovala zdroj příjmů a zaměstnání, zároveň udržovala chudobu a těžké životní podmínky. Popelka zkoumal různé formy domácí práce na příkladu textilní výroby. Rovněž se zaměřil na širší sociální a ekonomický kontext a charakterizoval, jak industrializace a urbanizace ovlivnily domácí práci. Přednáška vyvolala živou diskusi, do které se zapojili M. Efmertová, V. Průcha, R. Zaoral, H. Sedláčková, E. Kubů, J. Hájek, L. Hallon a D. Kyselka.

### Ad 1) Výroční zpráva SHSD ČR za rok 2023.

M. Efmertová informovala o rozsáhlé výroční zprávě pro *Radu vědeckých společností (RVS)*, u které je SHSD asociovaná. Mezi společností a RVS je i finanční propojení, protože členský poplatek pro mezinárodní společnost IEHA se hradí za pomoci RVS a RVS přispívá i na vydávání časopisu HD/EH. Počet spolků asociovaných k RVS narůstá, v současnosti je jich 91. Z výroční zprávy M. Efmertová citovala vydání 13 publikací členy SHSD, širokou účast na tuzemských a mezinárodních konferencích i další činnosti (výstavy, popularizace v médiích apod.). Celá zpráva je k dispozici na webové stránce RVS (<http://rvs.paleontologie.cz/rocni/id-1354/>).

V následujícím období jsou připravovány následující akce:

Na 4.–7. září 2024 je připraven kongres EAUH2024 na půdě *Filozofické fakulty Ostravské univerzity* k dějinám urbanismu (*Cities at the Boundaries*, <https://dokumenty.osu.cz/ff/eauh/programme-EAUH2024.pdf>). Další konference s mezinárodní účastí a s názvem *Historické přístupy k technické kreativitě a inovacím* se bude konat 3. října 2024 v *Historické laboratoři (elektro)techniky* na FEL ČVUT v Praze. Mezinárodní konference, pořádaná ve spolupráci *Ústavu pro hospodářské a sociální dějiny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Praha* a *Národního technického muzea Praha*, se bude konat 21. – 22. listopadu 2024 a má titul *Od počátků reklamy k modernímu marketingu. Průzkum trhu a odbytové strategie firem ve střední Evropě od druhé poloviny 19. století do počátku 21. století*. Uvedených konferencí se účastní členky a členové SHSD ve větším počtu.

Pozvánky na uvedené akce budou pro další zájemce uvedeny na webových stránkách [www.shsd.cz](http://www.shsd.cz). Závěrem tohoto bodu apelovala M. Efmertová na členky a členy SHSD, aby Výboru SHSD ČR zasílali informace o připravovaných akcích, aby je bylo možno vystavit na webových stránkách společnosti.

## **Ad 2) *Hospodářské dějiny / Economic History* – časopis SHSD ČR.**

Jan Hájek informoval členky a členy společnosti, že revize hospodaření časopisu HD/EH, která byla podmínkou pro správu RVS, dopadla úspěšně. Dále zmínil, že v budoucnu je vyžadována licenční smlouva pro autory příspěvků. Poděkoval J. Štemberkovi za pomoc s její přípravou.

Redakce časopisu byla kontaktována *Knihovnou AV ČR* s nabídkou digitalizace jednotlivých čísel. Jedná se o obnovení původní smlouvy z roku 2014. Vystála otázka rozsahu přístupu k digitálním kopiím.

Důležitým bodem pro rozvoj časopisu je získání čísla *Digital Object Identifier (DOI)* a zařazení do mezinárodních citačních indexů. Poplatky spojené s udělením tohoto digitálního identifikátoru hradí vydavatel časopisu, tj. SHSD. Tyto záležitosti budou dále řešeny na Výboru SHSD ČR.

J. Hájek také zopakoval své rozhodnutí, které avizoval již na schůzi Výboru SHSD dne 28. 2. 2023 (viz Zápis, bod 5., závěr), že v průběhu roku 2024 hodlá ukončit svou činnost jako hlavní redaktor časopisu. V této souvislosti zmínil probíhající jednání o jeho nástupcích v redakční práci HD/EH a v přípravě časopisu. Byli osloveni doktorandi Mgr. Martin D. Hrtus z Historické laboratoře (elektro)techniky FEL ČVUT v Praze, Mgr. Marek Skála z FHS UK a PhDr. Jan Slavíček, Ph.D. z Historického ústavu AV ČR. Uvedení se v dohledné době setkají s J. Hájkem a proberou další postup při vydávání časopisu.

K zasedání RVS, kterého se J. Hájek v dubnu 2024 na Prezidiu AV ČR zúčastnil jako reprezentant SHSD ČR, uvedl, že časopis HD/EH byl zařazen do druhé nejprestižnější kategorie, hned za impaktované časopisy, které jsou doménou přírodních věd. Humanitní vědecké spolky včetně SHSD zase mají převahu ve vydávání odborných monografií.

Z hlediska dohnání chybějících čísel M. Sabol zmínil, že se chystá slovenské monotematické číslo HD/EH se zaměřením na dějiny infrastruktury a že výhledově by slovenské číslo mohlo vycházet jednou za dva roky.

M. Efmertová nastínila otázku nutnosti zachování papírové formy časopisu a možnost jeho indexování ve vědeckých databázích. E. Kubů vznesl dotaz na možnost zařazení do americké databáze EBSCO. M. Efmertová odpověděla, že pro zjištěný nesoulad amerického a českého práva není toto zařazení v současné době možné.

## **Ad 3) Administrativní záležitosti SHSD ČR.**

M. Efmertová požádala členky a členy SHSD ČR, aby k 30. 6. 2024 zaplatili své členské poplatky. Ty jsou využívány především pro dofinancování vydávání jednotlivých čísel časopisu HD/EH. Dále uvedla, že se společnost rozrostla o 4 nové členy, především z řad doktorandů a mladých vědeckých pracovníků. Poděkovala též za vedení tabulky členské základny a příspěvků a za vedení webových stránek společnosti – [www.shsd.cz](http://www.shsd.cz) – pánům doc. Ing. Janu Mikešovi, Ph.D. a Ing. Ondřeji Hanušovi, Ph.D. z FEL ČVUT v Praze.

#### **Ad 4) Různé.**

M. Efmertová informovala o konání mezinárodní studentské konference *POSTER 2024*, která tradičně proběhne na Fakultě elektrotechnické ČVUT v Praze 23. května 2024. Zároveň poděkovala I. Jakubcovi za dlouholetou účast v hodnotící komisi sekce *History of Science and Technology*.

H. Sedláčková pozvala přítomné členy na výstavu do návštěvnického centra ČNB, kde probíhá expozice věnována Ondřeji Kulhánkovi, autorovi českých bankovek.

R. Zaoral informoval přítomné, že v prestižním nakladatelství MacMillan by mu měla vyjít monografie o obchodu s drahými kovy v předmoderní Evropě.

M. Efmertová následně poděkovala členkám a členům SHSD ČR za hojnou účast na Valném shromáždění a ukončila jeho oficiální část.

Zapsal: Martin D. Hrtus, dne 21. 5. 2024.

Doplnila: Marcela Efmertová, dne 2. 7. 2024